

Statsbudsjettet for 2016

Viktigste skatte- og avgiftsendringer

1 Innledning

I Statsbudsjettet for 2016 er det i første rekke foreslått en omlegging av skattesystemets satsstruktur.

Endringsforslagene vil få stor effekt med behov for mange vurderinger, ikke minst gjelder dette konsekvensene av endret kapitalbeskatning.

Nettoinntektsbegrepet «alminnelig inntekt» er i beholdt, men skattesatsen er redusert til 25 %.

Reduksjonen kompenseres ved at privatpersoners inntekter fra aksjer og andeler grosses opp, toppskatt erstattes med trinnskatt på brutto lønn, pensjon og næringsinntekter samt ved økning av særskatt på petroleumsinntekter og vannkraftinntekter.

Resultatet er økt bruttobeskatning. Beskatningen vil i mindre grad ta hensyn til faktiske utgifter knyttet til inntekten.

Legg særlig merke til at lån til aksjonærer som ytes fra og med 7. oktober 2015 foreslås omklassifisert til utbytte, herunder også når lån ytes fra nærstående foretak.

Det er i dag også lagt frem stortingsmeldingen «Bedre Skatt» med regjeringens forslag til oppfølgingen av Scheel-utvalgets forslag. Regjeringens forslag til skattereform er i noen grad berørt nedenfor. Vi kommer imidlertid tilbake med ytterligere informasjon om forslag til skattereform i et særskilt nyhetsbrev.

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016 inneholder mange endringer. De er behandlet i følgende rekkefølge nedenfor:

[2 Endringer i kapitalbeskatningen](#)

[3 Beskatning av selskaper og næringsdrivende for øvrig](#)

[4 Personskatt](#)

[5 Ligningsforvaltning](#)

[6 Merverdiavgift, toll og særavgifter](#)

[Kontakter](#)

2 Endringer i kapitalbeskatningen

2.1 Eierinntekter beskattes med oppjusteringsfaktor på 1,15

Den alminnelige skattesatsen foreslås senket fra 27 % til 25 %, men samlet beskatning av norske personlige eiere og selskaper foreslås kun redusert med 0,1 prosentpoeng (fra 46,7 % til 46,6 %).

Dette oppnås ved å introdusere et nytt element i inntektsfastsettelsen - en såkalt oppjusteringsfaktor på 1,15 som skal anvendes på alle «eierinntekter». En eierinntekt på NOK 100 vil for skatteformål være en inntekt på NOK 115 som skattlegges som alminnelig inntekt med en skattesats på 25 %.

Med «eierinntekt» menes utbytte fra aksjeselskaper, utdeling fra aksjefond og utdelinger fra ansvarlige selskaper, samt gevinster og tap på de samme investeringene.

Oppjustering skal skje etter fradrag for skjermingsfradraget, som forblir uendret.

Det er foreslått ikrafttredelse med virkning for inntektsåret 2016, og det er ikke foreslått overgangsregler.

Utbytte som utdeles i 2015 vil således beskattes med 27 %, mens utbytte fra overskudd opptjent i år som utdeles neste år i realiteten vil beskattes med 28,75% og dermed vil kunne få en samlet skattebelastning på 48 %.

Utbytte som uansett planlegges utdelt på kort sikt bør således deles ut før årsskiftet for å beholde en samlet skattebelastning på dagens nivå på 46,7 %. For øvrig må bedriftens kapitalbehov og avkastningsmuligheter tas med i vurderingen av om man vil dele ut utbytte og ta kostnaden med å betale litt lavere utbytteskatt i dag eller beholde midlene i bedriften og betale litt høyere utbytteskatt i fremtiden.

I dette perspektivet bør man også ta høyde for at regjeringen foreslår en skattereform der satsene foreslås nedjustert til 22 % på alminnelig inntekt, men justeringsfaktoren øker til 1,44. Effektiv skattebelastning på utbytte vil således kunne øke til 31,68 % på utbytter som utdeles i senere inntektsår.

Tabellen nedenfor illustrerer effekten av forslag til Statsbudsjett og forslaget til reform:

	27% skatt for selskap og person	27% skatt for selskap i 2015	25% skatt for selskap og person	
	2015	2016	2016	I fremtiden?
Overskudd selskap	136 986	136 986	136 986	136 986
Skatt selskap %	27 %	27 %	25 %	22 %
Skatt selskap	36 986	36 986	34 247	30 137
Utbytte	100 000	100 000	102 740	106 849
Faktor	1	1,15	1,15	1,44
Utbytte til beskatning	100 000	115 000	118 151	153 863
Skatt utbytte %	27 %	25 %	25 %	22 %
Skatt utbytte	27 000	28 750	29 538	33 850
Total skatt	63 986	65 736	63 784	63 987
Total skatteprosent	46,71 %	47,99 %	46,56 %	46,71 %
Effektiv skattesats på utbytte for personlige aksjonærer	27,00 %	28,75 %	28,75 %	31,68 %

2.2 Lån fra selskap til personlig aksjonær beskattes som utbytte

Såfremt det foreligger et reelt låneforhold med tilbakebetalingsplikt, behandles i dag lån fra selskap til personlig aksjonær (aksjonærlån) som ordinært lån. I proposisjonen er det foreslått at aksjonærlån nå skattemessig skal behandles som utbytte og beskattes i tråd med aksjonærmodellen på aksjonærens hånd. Lån som overstiger aksjenes skjermingsfradrag vil dermed komme til beskatning som alminnelig inntekt for aksjonæren.

Aksjonærlån skal fortsatt behandles som lån i andre sammenhenger, gitt at lånet er reelt, herunder at det typisk oppfyller vilkårene i aksjeloven § 8-7. Dette vil blant annet si at lånet fortsatt kommer til fradrag ved formuesfastsettelsen. Videre berøres ikke behandlingen av aksjonærlån på selskapets hånd, slik at de fortsatt behandles som fordringer for selskapet.

2.2.1 Hvilke låntakere er omfattet?

Reglene foreslås å omfatte alle personlige aksjonærer og deres nærstående, som omfatter aksjonærens ektefelle eller personer som aksjonæren er i slekt eller svogerskap med i opp eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som onkel eller tante.

2.2.2 Hvilke lån er omfattet?

Foruten lån fra selskapet aksjonæren har eierskap i, omfattes lån fra andre selskaper i samme selskapsrettslige konsern. I tillegg omfattes også lån fra uavhengige parter hvis selskapet har stilt sikkerhet for lånet eller ytt lån til den uavhengige parten som har sammenheng med aksjonærlånet.

Det er foreslått at departementet ved forskrift kan unnta visse lån, slik som lån til bankkunder som eier en mindre aksjepost i banken og på visse vilkår ansatte som eier aksjer i egen bedrift. Det er ikke gitt konkrete forslag til forskriftsunntak, og det er dermed uklart hvilket nivå departementet vil legge unntakene på.

Proposisjonen behandler heller ikke hvordan selgerkreditt ved salg fra selskap til aksjonær skal behandles, og slik lovforslaget er utformet vil også slike forretningsdisposisjoner omfattes, uansett hvor kortsiktige de måtte være. En annen vanlig disposisjon som vil kunne omfattes, avhengig av utformingen av unntakene, er lån som ytes fra morselskap til ledende ansatte i datterselskap som ønsker å kjøpe aksjer i eget selskap.

2.2.3 Nedbetaling av lån og behandling av renter

Nedbetaling av lån skal på aksjonærens hånd behandles som innbetaling av kapital. Nedbetalingen vil legges på aksjenes inngangsverdi, slik at midlene ikke blir gjenstand for ny beskatning ved senere realisasjon av aksjene. Dette vil også medføre en økning i grunnlaget for beregning av skjermingsfradraget. Senere kan nedbetalingene tas ut som tilbakebetaling av innbetalt kapital uten beskatning, i tråd med skatteloven § 10-11 annet ledd. Selskapsrettslig kan dette typisk gjøres ved utbytte eller kapitalnedsettelse.

For beskattede lån vil det ikke lenger være noe krav om at markedsmessig rente. Eventuelle renter på lån vil være fradragsberettiget for aksjonæren og skattepliktig for selskapet.

2.2.4 Ettergivelse av lån og senere utbytte

Beskattede lån kan motregnes mot senere utbytte uten ytterligere beskatning. På samme måte vil ettergivelse av beskattede lån ikke få noen skattemessige konsekvenser. På selskapets hånd behandles ettergivelse av lån og motregning av senere utbytte likt som tidligere, så fremt lånet er reelt og i tråd med aksjelovens regler

2.2.5 Når trer regelendringen i kraft?

Regelendringen er foreslått å få virkning på alle lån som ytes fra og med 7. oktober 2015, altså dagen forslaget ble fremlagt. I tillegg vil økning av saldo på eksisterende lån samt videreføring eller forlengelse av forfalte lån omfattes.

At endringen foreslås med umiddelbar virkning samtidig som at unntakene ikke er klare, kan skape en viss usikker og uavklart situasjon for enkelte skattytere frem til forskrift foreligger.

2.3 Beskatning av lån fra personlig aksjonær til selskap skjerpes

Renteinntekt er skattepliktig som alminnelig inntekt. I tillegg blir renter på lån fra aksjonær til selskap som overstiger skjermingsrenten ytterligere beskattet, jmfør skatteloven § 5-22. Formålet er å gi lik skattemessig behandling av aksjonærers renteinntekt på lån og avkastning på innbetalt kapital til selskapet. Det er imidlertid et unntak for renter på lån som knytter seg til mengdegjeldsbrev, slik at disse ikke blir gjenstand for ytterligere beskatning.

I Rt. 2011 s. 1620 falt Høyesterett ned på at det ikke kreves at obligasjoner må være egnet for omsetning i et organisert marked for å være et mengdegjeldsbrev. Dette var ikke den opprinnelige intensjonen fra lovgiver, og rettstilstanden blir nå endret ved lov, slik at det kreves at mengdegjeldsbrevet skal være gjenstand for omsetning i et organisert marked innen seks måneder fra utstedelsen. Renter på mengdegjeldsbrev som ikke oppfyller dette vilkåret vil dermed beskattes etter § 5-22.

Regelen er foreslått å tre i kraft fra og med inntektsåret 2016.

2.4 Avskjæring av fritaksmetoden når det utdelende selskapet gis fradrag for utdelingen

For å beskytte det norske skattefundamentet foreslår departementet å begrense fritaksmetodens anvendelsesområde for såkalte hybride instrumenter. Nærmere bestemt vil dette gjelde tilfeller hvor Norge behandler et instrument som egenkapital, mens staten hvor det avgivende selskapet er skattemessig hjemmehørende, behandler instrumentet som lån.

Forslaget går ut på at fritaksmetoden ikke får anvendelse på inngående utbytter i de tilfeller hvor det betalende selskapet har fått fradrag for utdelingen, fordi selskapets hjemstat behandler utdelingen som en rentebetaling. I slike tilfeller er utbyttet ikke lenger «kvalifiserende objekt» under fritaksmetoden, og mottaker av utbyttet skal således beskattes etter de alminnelige regler i Norge. Ved dette foreslås vår første hybridregel innført, og det spesielle ved disse er at skatteplikten i Norge gjøres avhengig av hvordan inntektsstrømmen er skattlagt hos et annet skattesubjekt i utlandet.

Departementet foreslår at endringen skal gis virkning fra og med inntektsåret 2016.

Videre varslers departementet om at det vil vurdere behov for å innføre andre regler som forhindrer uheldige virkninger av hybride instrumenter og såkalte hybride selskaper, det vil si selskaper som av en stat behandles som et selvstendig skattesubjekt, mens av en annen stat som en transparent enhet. Endelig uttaler departementet at det også vil se nærmere på avskjæring av skjermingsfradrag for personlige skattytere når det utdelende selskapet gis fradrag for utdelingen.

2.5 Innstramming av fradragsretten for kostnader ved avbrutte transaksjoner

Det følger av skatteloven § 6-24 at skattyter har krav på fradrag for løpende aksjonærkostnader, men ikke for ervervskostnader.

Det er omtvistet om det etter gjeldende rett er fradragsrett for ervervskostnader (dvs. kostnader til rådgivere og lignende forberedelseskostnader) dersom oppkjøpet ikke blir noe av. Flere skattekontor har tatt opp spørsmålet og svaret på spørsmålet ser ut til å avhenge av hvilken skatteklagenemnd som skattyter sogner til. Spørsmålet har også vært prøvd, en sak som skattyter vant, men staten ved skattekontoret har påanket. I påvente av resultatet av domstolenes behandling foreslås det nå å lovfeste at det ikke skal gis fradrag for ervervskostnader ved avbrutte transaksjoner.

Finansdepartement foreslår at endringen skal få virkning for inntektsåret 2016.

2.6 Kapitalinntekt som ikke er eierinntekt

Skattesats på andre kapitalinntekter enn aksjeinntekter og inntekter fra deltagerlignede selskaper reduseres til 25 %, uten at det kompenseres ved økning i andre grunnlag. Dette vil typisk gjelde for renteinntekter, finansielle instrumenter og leieinntekter der utleien ikke er opptjent i næringsvirksomhet.

2.7 Formuesskatt

Satsen for formuesskatt foreslås redusert fra 0,85 % til 0,8 %, og innslagspunktet foreslås øket ved at bunnfradraget økes fra 1,2 millioner kroner til kr 1,4 millioner kroner. For ektepar vil dermed samlet bunnfradrag utgjøre kr 2,8 millioner kroner.

Det foreslås ingen endringer i reglene for fastsettelsen av ligningsverdiene for bolig og fritidseiendommer ut over at den såkalte prosentandelen for sekundærbolig økes fra 70 % til 80 % av beregnet omsetningsverdi. Den samme prosentandelen foreslås også for næringseiendom. Den såkalte sikkerhetsventilen for sekundærbolig og næringseiendom foreslås satt til 96 % av dokumentert omsetningsverdi, mens det for primærbolig og fritidsbolig foreslås uendret nivå på 30 % av dokumentert omsetningsverdi. Ikrafttredelse vil være for inntektsåret 2016.

Det foreslås endringer i eiendomsskatteloven ved bruk av formuesgrunnlag som følge av de

foreslåtte endringene for verdsettingen av boliger. Disse endringene trer i kraft straks og med virkning fra og med skatteåret 2018.

De foreslåtte endringene vil redusere den effektive formuesskatten på alle verdier som verdsettes til full verdi. Primærboliger vil også få redusert effektiv formuesskatt, men sekundærboliger og næringseiendom vil få øket effektiv formuesskattesats med 0,04 prosentpoeng. Realavkastningen av banksparing er negativ. I proposisjonen uttales det at effektiv marginal skattesats på banksparing er godt over 100 % av realavkastningen.

3 Beskatning av selskaper og næringsdrivende for øvrig

3.1 Rentebegrensningsregelen strammes inn

Med virkning fra inntektsåret 2014 ble det innført en regel om sjablonmessig begrensning av fradrag for rentekostnader på lån mellom nærstående parter. Regelen avskjærer fradrag for rentekostnader som overstiger 30 % av en særskilt resultatstørrelse (skattemessig EBITDA). Med fokus på at fradragsbegrensningen skal være et effektivt tiltak mot overskuddsflytting, foreslår departementet å stramme inn dagens rentebegrensningsregel ved å redusere fradragsrammen fra 30 % til 25 % av grunnlaget. Departementet foreslår at endringen skal tre i kraft med virkning fra inntektsåret 2016.

Som ledd i vurdering av innstramming av rentebegrensningsregelen, viser departementet til OECDs arbeid mot overskuddsflytting og uthuling av skattegrunnlaget (BEPS) samt Scheel-utvalgets anbefalinger. Både OECD og skatteutvalget har lagt til grunn at rentebegrensningsregel også bør omfatte renter på lån til uavhengige långivere.

Departementet synes å være enig i dette, men fremhever samtidig at en slik regel ikke bør i for stor grad få innvirkning på ordinære låneforhold. Departementet uttaler at en ytterligere innstramming av regelen til å omfatte eksterne gjeldsrenter bør være gjenstand for nærmere utredning, og må vurderes i lys av OECDs endelige anbefalinger.

3.2 Verdipapirfond

Det er foreslått endrede regler for skattemessig behandling av verdipapirfond.

3.2.1 Kort om gjeldende skatteregler for verdipapirfond

I dag gjelder ulike skatteregler for aksjefond og obligasjonsfond (rentefond). Aksjefond defineres som et verdipapirfond som eier en eller flere aksjer, mens obligasjonsfond defineres som et verdipapirfond som etter vedtektene skal plassere midlene i andre verdipapirer enn aksjer.

Aksjefond (herunder kombinasjonsfond) omfattes av fritaksmetoden for beskatning av aksjeinntekter mv., jf. sktl. § 2-38. I tillegg er det i skatteloven § 10-31 tredje ledd gitt en særregel om at verdipapirfond er fritatt for skatt av gevinst og ikke har fradragsrett for tap, også ved realisasjon av aksjer i selskap hjemmehørende utenfor EØS. For andelseiere i aksjefond som er aksjeselskaper mv. gis fritaksmetoden anvendelse på inntekter (med nærmere angitte unntak). For personlige andelseiere omfattes inntekter fra aksjefond av aksjonærmodellen, slik at utbytte og gevinst utover et skjermingsfradrag er skattepliktig.

Obligasjonsfond er skattepliktige for sine renteinntekter og salgsgevinster. Fondet kan imidlertid kreve fradrag for beløp utdelt til andelseierne. Andelseierne er skattepliktige for utdelte inntekter fra fondet, og for gevinst på salg av andeler.

3.2.2 Nærmere om foreslåtte endringer i skattemessig behandling av verdipapirfond

Departementet foreslår at det ikke skal sondres mellom aksjefond og obligasjonsfond, og at skattleggingen i stedet tilpasses sammensetningen av aksjer og andre typer verdipapirer i det enkelte fondet. De foreslåtte regelendringene medfører at det gis felles regler for alle typer verdipapirfond og er i stor grad begrunnet med et ønske om å unngå skattemessige tilpasninger for kombinasjonsfond og å motvirke en viss økonomisk dobbeltbeskatning av renter.

Det prinsipielle utgangspunktet for endringene er at den skattemessige behandlingen av henholdsvis aksjer og andre verdipapirer bør være likeartet uavhengig av om verdipapirene eies direkte eller gjennom fond.

3.2.2.1 Skattlegging av selve fondet

Verdipapirfond skal fortsatt være egne skattesubjekter, og skal som i dag følge skattereglene som gjelder for selskap. Særregelen om at verdipapirfond er fritatt for skatteplikt på gevinst og ikke har fradragsrett for tap ved realisasjon av aksjer i selskap hjemmehørende i land utenfor EØS, foreslås videreført uten realitetsendringer.

Ved utdeling til andelseierne skal fondet ha fradragsrett for utdeling av renteinntekter. Hvor stor andel av utdelingen som skal anses som rente, beregnes sjablongmessig ut i fra andelen rentepapirer i fondet.

Etter gjeldende regelverk er kun aksjefond subjekt etter fritaksmetoden. Dette foreslås endret slik at alle verdipapirfond blir subjekt etter fritaksmetoden, siden betegnelsen aksjefond bortfaller for skatteformål.

3.2.2.2 Skattlegging av andelseierne

Andelseierne skal etter forslaget skattlegges på følgende måte ved utdelinger fra fondet:

- Utdeling fra verdipapirfond med mer enn 80 % aksjeandel skattlegges som aksjeutbytte
- Utdeling fra verdipapirfond med mindre enn 20 % aksjeandel skattlegges som renteinntekt
- Utdeling fra verdipapirfond med mellom 20 og 80 % aksjeandel splittes i en del som skattlegges som aksjeutbytte og en del som skattlegges som rente, beregnet forholdsmessig ut i fra aksjeandelen

Aksjeandelen beregnes basert på forholdet mellom verdien av aksjer og andre verdipapirer ved inntektsårets begynnelse. Unntak gjelder for fond som er etablert i inntektsåret, hvor det foreslås at fondets aksjeandel ved utgangen av året legges til grunn.

Aksjer i underliggende fond skal som hovedregel inngå i beregningen med en tilsvarende forholdsmessig andel. Derivater klassifiseres som andre verdipapirer, selv om underliggende objekt er aksjer mv. Kontanter skal verken regnes som aksjer eller andre verdipapirer.

Bare den delen av andelens inngangsverdi som tilsvarer aksjeandelen i ervervsåret, gir grunnlag for å beregne skjerming etter aksjonærmodellen. Utdeling som skattlegges som renteinntekt, gir

ikke rett til fradrag for skjerming eller skattefritak etter fritaksmetoden.

Ved innløsning av andel og andre former for realisasjon, beregnes gevinst og tap på andelen etter vanlige regler. For andelseiere i fond med andre verdipapirer enn aksjer, beregnes skattefritak etter fritaksmetoden forholdsmessig, beregnet ut i fra gjennomsnittlig aksjeandel i salgsåret og i ervervsåret.

Dersom fondet ikke har innrapportert opplysninger som er nødvendige for å fastsette aksjeandelen ved årsskiftet, må andelseier dokumentere dette. Foreligger ikke tilfredsstillende dokumentasjon, blir utdelingen beskattet som rente.

Når fondet ikke selv innrapporterer opplysninger, foreslås en forenklet modell for å ta hensyn til andeler i underliggende fond. Andeler i underliggende fond inngår da bare i beregningen dersom de utgjør mer enn 25 % av samlet verdi ved inntektsårets begynnelse. Det tas heller ikke hensyn til aksjer som eies av underliggende fond lenger ned i eierkjeden enn ett ledd. Dersom dokumentasjon kun mangler for andel i underliggende fond, anses andelen i fondet som andre verdipapirer enn aksjer.

3.2.2.3 Innberetning fra fondet og andelseiers dokumentasjonsplikt

Departementet legger opp til å fastsette forskriftsbestemmelser som pålegger norske verdipapirfond å innrapportere fordelingen mellom aksjer og andre verdipapirer til Skatteetaten. Dersom fondet ikke har innrapportert slike forholdstall foreslås at andelseier selv må dokumentere dette.

3.2.2.4 Ikrafttredelse og overgangsregler

Reglene foreslås gjort gjeldende fra og med inntektsåret 2016.

Når det gjelder skjermingsgrunnlag og gevinstberegning forutsetter forslaget at fordelingen mellom aksjer og andre verdipapirer i ervervsåret er kjent. Departementet foreslår at andeler i aksjefond ervervet før 7. oktober 2015 anses for å ha 100 % aksjer. For andeler ervervet senere i 2015 skal aksjeandelen per 1. januar 2016 legges til grunn.

3.3 Særskatteregimene

3.3.1 Skattesatsen for petroleumsinntekt og grunnrenteskatten for vannkraftverk foreslås øket med 2 %

For å kompensere for forslaget om å redusere den alminnelige selskapsskattesatsen med 2 % foreslås en tilsvarende økning i særskattesatsene for henholdsvis petroleumsinntekt og grunnrenteskatt, til henholdsvis 53 % for petroleumsskatt og 33 % for grunnrenteskatt.

Ved dette vil samlet marginalskattesats for selskapene beholdes uendret, men samlet proveny fra selskapene reduseres ettersom inntektsgrunnlaget for særskatt er smalere enn alminnelig inntekt.

3.3.2 Nedre grense for naturressursskatt

Nedre grense for naturressursskatteplikt foreslås hevet fra 5,5 MVA til 10 MVA med virkning allerede for inneværende år.

Dermed tilsvarende grensen for naturressursskatt den som gjelder for grunnrenteskatteplikt, etter at fjorårets lovendring ble satt i kraft for inntektsåret 2015 i beslutning den 18. september 2015 som følge av at ESA avklarte at økningen ikke var i strid med statsstøttereglene.

3.4 Dokumentavgiftsfritaket for omorganiseringer utvides

I tråd med et forslag som har vært ute til høring i 2015 foreslås det at dokumentavgiftsfritaket som gjelder for fusjoner og fusjoner utvides til å omfatte alle omorganiseringen som kan gjennomføres med skattemessig kontinuitet.

Forslaget gjelder omorganiseringer som finner sted etter 1. januar 2016, og vil ikke omfatte konserninterne overføringer eller omorganiseringen som gis skattelempe etter særskilt søknad.

3.5 Skattefunn

Maksimalt samlet fradraggrunnlag i Skattefunn-ordningen foreslås øket med 7 millioner, fra 33 millioner til 40 millioner pr. inntektsår.

Regjeringen foreslår å heve beløpsgrensen for kostnader til egenutført FoU fra 15 millioner til 20 millioner kroner, og beløpsgrensen for kostnader til innkjøpt FoU fra 33 millioner til 40 millioner kroner, likevel slik at samlet maksimal

beløpsgrense etter forslaget ikke kan overstige 40 millioner kroner.

Det er foreslått at endringen skal gjelde med virkning fra og med inntektsåret 2016.

Skattefunn-ordningen skal dessuten evalueres, både for å vurdere om økt støtte i 2009, 2014 og 2015 har hatt en utløsende effekt på FoU og innovasjon, samt fordi EUs nye statsstøttereguleringer nødvendiggjør dette, da Skattefunn er meldt inn til EFTAs overvåkingsorgan (ESA) etter gruppeunntaket for støtte til FoU. I forbindelse med evalueringen skal det gjennomføres et forprosjekt, som skal ferdigstilles før 1. november 2015.

3.6 Landbruk

Regjeringen foreslår endringer i dagens særregler for gevinstbeskatning ved realisasjon av landbrukseiendom med virkning fra inntektsåret 2016:

1. Gevinst ved realisasjon av alminnelig gårdsbruk og skogbruk skal ikke inngå i personinntektsgrunnlaget for enkeltpersonforetak, og vil dermed kun beskattes med 25 % (med regjeringens forslag).
2. Det særskilte skattefritaket i sktl. § 9-13 for gevinster ved salg av landbrukseiendommer eid internt i familien avvikles. Formålet er å bidra til at landbrukseiendommer i større grad kan komme for salg i det åpne markedet. For aktive gårdsbruk vil den generelle regelen for generasjonsskifte (gavesalg) i næring gi selger mulighet å velge å ikke bli gevinstbeskattet mot at kjøper overtar selgers skattemessige verdier. Med de tidligere reglene kunne man skrive opp verdiene gitt at vederlaget var maksimum 75 % av antatt salgsverdi. Endringen på dette området kan medføre vesentlige endringer i gevinstbeskatning ved et eventuelt senere videresalg ut av familien.
3. Reglene for gevinstfritak ved tomtsalg i landbruket opp til 150 000 kroner oppheves.

I tillegg endres virksomhetsvurderingen for skogeiere slik at færre som driver skog vil anses for å drive virksomhet.

Det vil sendes forslag på høring i løpet av høsten for videre endringer av landbruksbeskatningen basert på regjeringens stortingsmelding «Bedre

Skatt», men disse blir foreslått gjennomført med virkning først fra 2017.

3.7 Skattemessig fradrag for avsetninger i forsikringselskap (Solvens II)

Forsikringselskap får fradrag for sine avsetninger til å dekke eller sikre forpliktelser overfor de forsikrede. Fradragsretten følger av en spesialbestemmelse i skatteloven § 8-5.

Finansdepartementet sendte den 21. mai 2015 på høring forslag om endring av skatteloven § 8-5. Forslaget gikk ut på at fradragsretten skulle baseres på forsikringstekniske avsetninger etter det nye Solvens II-regelverket. Endringene skulle tre i kraft fra og med inntektsåret 2016.

Basert på merknader som har fremkommet i høringsrunden, vil departementet bruke noe mer tid på saken før det fremmes forslag til nye avsetningsregler. Departementet fremmer ikke forslag til nye avsetningsregler nå, men vil i stedet arbeide videre med sikte på å utarbeide et forslag som tidligst kan tre i kraft fra og med inntektsåret 2017.

Det innebærer at skattemessig fradrag inntil videre baseres på forsikringstekniske avsetninger beregnet etter gjeldende avsetningsregler for 2015. Videre skal skattemessig fradrag fortsatt begrenses til det som er nødvendig for å dekke eller sikre kundeforpliktelsene.

Det foreslås at skatteloven § 8-5 endres slik at det fremkommer at innføringen av Solvens II-regelverket ikke skal påvirke beregningen av skattemessige avsetningsfradrag i forsikringselskap.

4 Personskatt

4.1 Trinnskatt

Regjeringen foreslår å innføre en ny progressiv trinnskap på bruttoinntekt som erstatter dages toppskatt. Med innføringen av ny trinnskatt utlignes hoveddelen av provenyrtapet som følge av redusert skatt på alminnelig inntekt fra 27 % til 25 %.

Sammenlignet med dages toppskatt innføres det to nye trinn med innslagspunkt på 158 800 og 224 900 og henholdsvis skattesats på 0,8 % og 1,6 %.

Som følge av endringen vil marginalskatt på lønnsinntekt reduseres fra 47,2 % til 46,8 %.

Det er foreslått at endringen trer i kraft fra inntektsåret 2016.

Toppskatt 2015	Innslagspunkt	Sats	Trinnskatt 2016	Innslagspunkt	Sats
Fribeløp	0	0 %	Fribeløp	0	0 %
			Trinn 1	158 800	0,8 %
			Trinn 2	224 900	1,6 %
Trinn 1	550 550	9 %	Trinn 3	565 400	10,6 %
Trinn 2	885 600	12 %	Trinn 4	909 500	13,6 %

4.2 Privat bruk av yrkesbiler og lignende

Regjeringen foreslår endringer i regelverket vedørende fordel ved privat bruk av yrkesbil. Målsetningen er at fordel ved slik privat bruk av yrkesbil bør kunne fastsettes uten å måtte gjennomføre omfattende manuelle beregninger og dokumentasjon. Definisjonen av yrkesbil foreslås knyttet opp mot engangsavgiften for motorvogner, slik at de kjøretøy som vil bli omfattet av dette er varebiler i klasse 2 og lastebiler med totalvekt under 7.501 kg.

Det åpnes opp for at bruk av yrkesbil kan skattlegges enten etter individuell beregning eller etter en særskilt sjablong metode med bunnfradrag som også kan brukes når yrkesbilen brukes til annet enn reiser mellom hjem og arbeid.

Det foreslås at det settes krav om elektronisk kjørebok for å kunne anvende individuell fastsetting, og det anføres at et slik krav er akseptabelt i lys av at det åpnes opp for sjablongbeskatning som ikke krever noen form for dokumentasjon. Privat bruk foreslås å fastsettes til differansen mellom det samlede antall kilometer yrkesbilen er kjørt og den dokumenterte yrkeskjøringen.

Sjablongbeskatningen som foreslås innført vil innebære et fradrag i beregningsgrunnlaget for yrkesbiler. Det hevdes at dette vil gi et mer korrekt uttrykk for privatfordel av slike kjøretøy som normalt anses mindre egnet for privat bruk enn privatbiler. Fradraget er foreslått å utgjøre 50 %, men maksimalt kr. 150.000, av beregningsgrunnlaget som normalt tar utgangspunkt i kjøretøyets listepreis. Selve fordelene fastsettes deretter på samme måte som for vanlig firmabil. For elbiler vil det ikke bli gjort gjeldende et særskilt bunnfradrag for yrkesbiler, da slikt fradrag allerede er gjort tilgjengelig gjennom de ordinære firmabil reglene.

Individuell verdsettelse av privat fordel ved bruk av yrkesbil gjøres ved å anvende en sats på kr. 3,40 per km multiplisert med antall kilometer kjørt privat. Tidligere ble satsene 3,40 for de første 4.000 km og 1,50 for de overstigende anvendt ved fastsettelse av slik fordel.

Etter gjeldende regler kan ansatte bruke arbeidsgivers bil privat i enkeltstående tilfeller uten at det anses som skattepliktig fordel, forutsatt at det er en sporadisk bruk. Regjeringen foreslår nå konkretisere dette slik at det innføres klarere grenser for hva som skal anses som sporadisk

bruk. Grensene som foreslås er å sette maksimal samlet kjørelengde til 1 000 km per inntektsår fordelt på maksimalt 10 dager i inntektsåret.

Det foreslås ingen konkrete endringer i beskatningen for firmabiler ved yrkeskjøring over 40 000 km per år, men at det for å få reduksjonen stilles som vilkår at yrkeskjøringen dokumenteres ved elektronisk kjørebok.

Samtlige tre endringer er foreslått med virkning fra og med inntektsåret 2016.

4.3 Fradragsretten og skattefriheten for ulegitimerte småutgifter

Regjeringen foreslår å oppheve fradragsretten og skattefriheten for ulegitimerte småutgifter.

Frem til nå har skattytere kunne kreve skattefritak for godtgjørelse til dekning av småutgifter knyttet til avis, telefon og drikke mv. for inntil kr. 100 per døgn innenlands og kr. 90 per døgn utenlands. Tilsvarende har skattytere kunne kreve fradrag med de samme satsene ved opphold utenfor hjemmet for slike ulegitimerte småutgifter.

Retten til fradrag for eller skattefri dekning av dokumenterte merkostnader til slike utgifter vil opprettholdes

Endringen er foreslått gjennomført ved forskrifter fastsatt av SKD, med virkning fra og med inntektsåret 2016.

4.4 Øke bunnfradraget i reisefradraget

Regjeringen foreslår å øke bunnfradraget fra kr. 16.000 (2015) til kr. 22.000 (2016). Satsene og kilometergrensen beholdes uendret.

Fra og med 1. januar 2016 blir det da mulig å kreve fradrag etter en sats på kr. 1,50 per kilometer for en samlet reiseavstand inntil 50.000 km og kr. 0,75 per kilometer for en samlet reiseavstand mellom 50.000 km og 75.000 km. Samlet reiseavstand utover 75.000 km gir ikke rett til fradrag. Beregnet fradrag etter disse satsene skal deretter redusert på det økte bunnfradraget på kr. 22.000.

Endringen er foreslått å tre i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2016.

4.5 Utvide BSU-ordningen

Regjeringen foreslår å øke det samlede sparebeløpet fra kr. 200 000 (2015) til kr. 300 000

(2016). Det maksimale årlige sparebeløpet på kr. 25 000 og satsen beholdes uendret.

	2015	2016
Sats for skattefradrag	20,0 %	20 %
Maksimalt årlig sparebeløp	25 000 kr	25 000 kr
Maksimalt samlet sparebeløp i ordningen	200 000 kr	300 000 kr

Endringen er foreslått å tre i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2016.

4.6 Ny modell for fastsettelse av normrenten for beregning av fordel ved rimelige lån i arbeidsforhold

Regjeringen foreslår at det innføres en ny modell for fastsettelse av normrenten med virkning fra 1. mars 2016.

Dagens metode for fastsetting tar utgangspunkt i den gjennomsnittlige effektive renten på statskasseveksler med 0 – 3 måneders løpetid over en periode på 2 måneder med et påslag på 1,65 prosentenheter. For å etablere en metode som bedre speiler nivået for renter i det alminnelige rentemarkedet foreslås det at normrenten skal fastsettes på bakgrunn av data som innrapporteres til Finansportalen.

Det foreslås at normrenten skal følge rentenivået for boliglån på 1,5 mill. med 50 % sikkerhet som et gjennomsnitt av de fem beste tilbudene hos landsdekkende tilbydere. Det skal ikke tas hensyn til tilbud med krav til medlemskap eller yrkestilknytning. Det foreslås et fradrag på 0,15 prosentenheter fra beregnet gjennomsnittlig basisrente for å sikre at normrenten ikke ligger nevneverdig over de beste tilbudene i markedet.

For lån gitt av Husbanken og Staten lånekasse for utdanning tas det sikte på at rentefastsettelsen fra 1. mars 2016 også tar utgangspunkt i ny modell for fastsettelse av normrenten. Etter dagens ordning fastsettes også rentenivået for denne type lån med utgangspunkt i gjennomsnittlige effektive renten på statskasseveksler med 0 – 3 måneders løpetid, men med påslag på henholdsvis 1 og 1,25 prosentenheter. Det legges til grunn at fratrekke fra basisrenten gjøres slik at rentenivåene i Lånekassen og Husbanken blir tilnærmet som i dag. Dette fratrekke er ikke bestemt og det legges opp til at denne beregnes nær opp til virkningstidspunktet.

5 Ligningsforvaltning

5.1 Opplysningsplikt om finansiell informasjon på skatteområdet

Det er foreslått endringer i ligningsloven kapittel 5 og 6. Etter departementets oppfatning er gjeldende bestemmelser om opplysninger i ligningsloven kapittel 5 tilstrekkelige. Det er imidlertid et behov for en opprydning i bestemmelsene samt behov for enkelte tilpasninger til kravene som følger av at Norge har forpliktet seg til å implementere OECDs nye internasjonale standard for automatisk utveksling av kontoopplysninger på skatteområdet (CRS). Forslagene medfører ingen vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for de opplysningspliktige, skattemyndighetene eller skatteytterne.

5.2 Opplysningsplikt for offentlig myndighet om gjeld, renter og penger til gode

Det er foreslått endringer i ligningsloven § 6-3 nr. 2 bokstav a. Forslaget innebærer en utvidelse av opplysningsplikten for offentlige organer til å omfatte mottakerens eventuelle gjeld, renter og beløp til gode når dette er knyttet til utbetalinger fra det offentlige organet. Endringene vil føre til at flere skattytere får korrekt skatteoppgjør, økt rettssikkerhet og færre klager på ligningen.

6 Merverdiavgift, toll og særavgifter

6.1 Generelt

Årets statsbudsjett har begrensede forslag til endring av avgifter. På merverdiavgiftsområdet foreslås at dagens lave sats økes fra 8% til 10%. Dette omfatter bl a persontransport, overnatting, allmennkringkasting samt adgang til kino, museer, fornøyelsesparker og store idrettsarrangement. I tillegg likestilles avgiftsbehandlingen av nyheter på papir og i elektronisk form, ved at regjeringen foreslår å utvide fritaket til å omfatte elektroniske tjenester som hovedsakelig inneholder nyheter og aktualiteter.

6.2 Lav sats økes fra 8 % til 10 %

I dag er det 8% merverdiavgift ved salg av enkelte tjenester som persontransport, overnatting, allmennkringkasting samt adgang til kino museer, fornøyelsesparker og store idrettsarrangementer. Med virkning fra 1. januar 2016 foreslås at denne satsen økes til 10 %. I budsjettforslaget fremgår at avgiftsmyndighetene vil gi nærmere retningslinjer om avgiftsberegningen for ytelser som ble betalt før satsøkningen ble vedtatt, men der tjenesten helt eller delvis ytes etter dette tidspunktet. Dette er for eksempel aktuelt for tjenester som leveres til innehavere av periodebilletter, sesongkort og lignende.

6.3 Merverdiavgift på elektroniske nyhetstjenester

Merverdiavgiftsfritaket for aviser omfatter pr i dag kun aviser som er trykt på papir. Aviser i elektronisk form ilegges i utgangspunktet merverdiavgift med 25 %. For å gi avgiftsmessig likebehandling av nyheter på papir og i elektronisk form, foreslår regjeringen å utvide fritaket til å omfatte elektroniske tjenester som hovedsakelig inneholder nyheter og aktualiteter.

Ifølge forslaget må fritak for nyhetstjenester avgrenses mot alle andre elektroniske tjenester som fortsatt skal avgiftsberegnes med 25 %. Det må dermed skilles mellom tekst og bilder som er berettiget til fritak og innhold i form av for eksempel lyd, film og andre tekster og bilder som ikke er det.

Det er departementets utgangspunkt at definisjonen av elektroniske nyhetstjenester i størst mulig grad bør samsvare med definisjonen av papiraviser og at hovedkriteriet må knyttes til tjenestens innhold. Departementet legger derfor til

grunn at det er et vilkår for fritak at tjenesten hovedsakelig inneholder nyheter og aktualitetsstoff og dette stoffet er fra et bredt spekter av samfunnsområder som for eksempel politikk, økonomi, kultur mv. Nyhetstjenester som i hovedsak omhandler saker fra kun én sektor eller er rettet mot én interesse, for eksempel kultur, religion, sport eller yrke, vil ikke være fritatt. Kriteriet vil gjelde både nettavisene (pc, nettbrett, mobil) og radio/tv. For fjernsyn vil vilkåret innebære at for eksempel TV2 og TV3 – som i stor grad inneholder underholdning – ikke fritas, mens eksempelvis TV2 Nyhetskanalen, BBC News, CNN og Al Jazeera vil være omfattet av fritaket.

Fritaket vil videre ikke omfatte tjenester som omsettes separat via elektroniske nyhetstjenester, for eksempel annonser, reklame, film, musikk, tilgang til vin- og matklubber mv. I tilfeller hvor kunden som en del av en nyhetstjeneste også mottar ytelser som isolert sett er merverdiavgiftspliktige, må det vurderes konkret om leveransen i sin helhet er å anse som en fritatt nyhetstjeneste eller om tilleggsytelsene utgjør merverdiavgiftspliktig omsetning.

I og med at det er risiko for at fritaket vil bli omfattet av EØS-regelverket om statsstøtte, forutsettes at EFTA godkjenner fritaket er det ikke avklart når fritaket trer i kraft. Forskrifter skal sendes på høring med minst seks ukers høringsfrist. Departementet vil sende et forskriftsforslag på høring så snart det er klart om ESA godkjenner fritaket og med hvilken avgrensning. Fritaket vil bli iverksatt så snart som mulig.

6.4 Merverdiavgift – Omtalesaker

I budsjettforslaget omtaler også regjeringen følgende saker som det arbeides med:

- Nøytral merverdiavgift for helseforetakene

Spesialisthelsetjenester er i dag unntatt fra merverdiavgift. Dagens system innebærer at helseforetakene ikke får fradrag for inngående merverdiavgift i tilknytning til investeringer og drift. Dette kan lede til at helseforetakene i større grad produserer tjenester selv enn å kjøpe de inn fra tredjeparter. For å motvirke en slik effekt, er det foreslått at helseforetakene skal gis kompensasjon for inngående avgift. Forslaget har vært ute på høring med frist 1. oktober. Finans- og

Helse- og omsorgsdepartementet arbeider med høringssvarene med sikte på å utarbeide et endelig forslag som skal tre i kraft fra 1. januar 2017.

- Merverdiavgiftsrepresentantordningen

Departementet har foretatt en nærmere gjennomgang av representantordningen og sendte 30. juni 2015 på høring et forslag om endringer i merverdiavgiftsloven. Departementet foreslår at kravet om representant oppheves for avgiftssubjekter som er hjemmehørende i en EØS-stat som Norge har inngått avtale med om utveksling av opplysninger og gjensidig bistand til innfordring mv. av merverdiavgiftskrav. Etter forslaget kan denne gruppen avgiftssubjekter i stedet velge å bli direkte registrert i Merverdiavgiftsregisteret. Departementet vil gjennomgå høringsuttalelsene og komme tilbake til Stortinget med en lovproposisjon.

- Fritak for uttaksmerverdiavgift på mat

Dagligvarebransjen har ofte matvarer som ikke kan anses å være salgsvare, for eksempel på grunn av datostempling eller emballasjens tilstand. Departementet forstår dagens regelverk slik at bransjen skal beregne uttaksmerverdiavgift dersom de gir bort disse matvarene, eksempelvis til frivillige organisasjoner. Merverdiavgiften medfører ifølge departementet at bedriftene derfor har et økonomisk insentiv til å destruere varene i stedet for at de gis bort. Departementet mener derfor det bør innføres et fritak fra denne plikten til å beregne uttaksmerverdiavgift, og vil komme tilbake med et konkret forslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

6.5 Overføring av forvaltningsoppgaver fra Tolletaten til Skatteetaten – innførselsmerverdiavgift ved snudd avregning

Som ledd i at forvaltningsansvaret for innførselsmerverdiavgift flyttes fra tollvesenet til skatteetaten, fremmes det forslag endring av dagens ordning som innebærer at innførselsmerverdiavgift skal innrapporteres og -betales på importtidspunktet. Forslaget innebærer at innførselsmerverdiavgiften heretter skal innrapporteres gjennom den innenlandske omsetningsoppgaven etter et tilsvarende system som for snudd avregning. Ordningen vil kun gjelde for næringsdrivende som er

merverdiavgiftsregistrert i Norge, og antas å medføre en fordel for disse ved at det ikke lenger er behov for å benytte seg av tollkredittordningen. Videre vil endringen innebære en harmonisering opp mot regelverket i de øvrige skandinaviske landene, samt våre største handelspartnere innenfor EØS-området. Forslaget er ment iverksatt med virkning fra 1. januar 2017.

6.6 Avgifter på motorvogn

Det foreslås prisjustering av satsene for engangsavgiften. Avgiftens hovedformål er å skaffe staten inntekter. Det foreslås ingen endring på vrakpantavgiften.

Refusjonsordningen for engangsavgift skal videreføres for at det norske avgiftssystemet skal være i overensstemmelse med EØS-avtalens forbud mot restriksjoner på omsetning over landegrensene.

Det er av ESA overfor Finansdepartementet krevet ytterligere endringer i regelverket for at dette skal anses i samsvar med EØS-avtalens krav. En aktuell endring som skal utredes nærmere, er en ordning med forholdsmessig innbetaling av engangsavgift ved innførsel i enkelte tilfelle. Det siktes i hvert fall til tilfelle hvor bruk i utlandet kan dokumenteres av person ved innførsel. Det er dialog med ESA om et system hvor en del av engangsavgiften innbetales ved innførselen basert på proporsjonal antatt bruk i Norge. Eventuelle forslag vil bli sendt ut på høring.

Ladbare hybridbiler med lang elektrisk rekkevidde foreslås ikke gitt egen avgiftsmessig behandling gjennom ytterligere særordning.

Årsavgiftssatsene foreslås prisjustert.

Vektårsavgift foreslås prisjustert både for den vektgraderte delen og den miljødifferensierte delen.

Omregistreringsavgiften foreslås prisjustert for alle satsenes vedkommende. Det foreslås å innføre fritak for omregistreringsavgift ved omorganiseringer som gjennomføres med lovfestet selskapsrettslig kontinuitet samt noen former for omorganiseringer og omdannelser som kan gjennomføres med skattemessig kontinuitet etter skatteloven.

6.7 Sektoravgifter

Etter en gjennomgang av gebyrer og sektoravgifter, forslår regjeringen enkelte endringer i 2016. Til sammen anslås forslagene å gi netto reduksjon i sektoravgifter og overprisede gebyrer med om lag 109 mill. kroner.

Verdt å nevne i denne sammenheng er at regjeringen foreslår å redusere gebyrer til Brønnøysundregistrene med om lag 81 mill. kroner påløpt og om lag 78 mill. kroner bokført i 2016. Dette kan innebære en kostnadsreduksjon for mange bedrifter.

Rettsgebyret (R) foreslås på den annen side øket fra 860 kroner til 1025 kroner med virkning fra 1. januar 2016.

Kontakter

For mer informasjon, ta kontakt med

Elin Sætre Løfsgaard

Partner

+47 934 39 899

elofsgaard@deloitte.no

Rolf Saastad

Partner

+47 907 47 556

rsaastad@deloitte.no

Lars Erik Norborg

Partner

+47 992 16 760

lnorborg@deloitte.no

Stig Sperre

Partner

+47 992 90 187

ssperre@deloitte.no

For mer informasjon, besøk www.deloitte.no

About Deloitte

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.